

Natacha

Piru yrittää saada Walthéryn tekemään Natachasta soseittajamme

NATACHAN KEHYKSET

1. Luonne

Natacha on päällisin puolin varsin sovinnainen sarjakuva oikeamielisen sankarin ja hänen ystävänsä seikkailuista erilaisten gangsterien ja terroristien kansoittamassa maailmassa. Muista periaatteesta samankaltaisista sarjoista sen kuitenkin erottaa muutama seikka.

- Natacha ei noudata perinteisen seikkailumytologian rooliajattelua; sarjan päähenkilö on nainen ja hänen koominen apurinsa mies.
- Natachan seikkailullinen perusluonne jää toimivien hahmojen varjoon, pääpaino ei ole tapahtumilla, vaan niitä ympäröivillä tyypeillä ja heidän kuvaamisellaan.
- Natacha on hyvin pitkälle parodinen sarjakuva, se iva stereotyyppistä seikkailusarjaa kivikasvoisilla gangsteereillaan ja avuttomilla sankareillaan. Natacha itsekin on paitsi tietysti hyväsydäminen ja nokkela, myös tuittupäinen ja jopa koppavakin.

2. Ympäristö

Natachan miljöö on lentoyhtiö B.A.R.D.A.F., jossa Natasha on lentoemäntänä ja hänen "sidekickkinsä" Walter stuerttina. Heidän suhteensa on klassinen "vain ystäviä", itse asiassa he tuntevat toisensa jo useamman sukupolven takaa, mikä tietysti luontevoittaa molemminpuolista riippumattomuutta. Ammattien valinta ei ole sarjan kiinnostavuuden kannalta olennaista, eikä Natachassa mässäillä lentosanas-tolla tai -tekniikalla - miljöö

Natacha & Walter

Natacha pyörii tosin kahden päähenkilönsä ympärillä. Ainoa pysyvä sivuhenkilö on lentokapteeni Turbo, Natachan ja Walterin koneen itsevarma ohjaaja, ja hänkin on mukana vain antamassa lento-kohtauksille pysyvyyden tunnetta ja lisäväriä lausahduksillaan ja elämänohjeillaan. Muu lentohenkilökunta on kohtalaisen kasvotonta ja vaihtuu jaksottain.

Yhden jakson ikäisiä avustajia Natachaan sen sijaan ilmestyy lukuisia aina tarvittaessa: poliiseja, gangstereita, professoreita, jopa Thénian kuningas ja Kajastanin maharadja. Päävastoin kuin joissakin muissa sarjoissa tehtävänä täytettyään he eivät enää esiinny uudestaan.

TEKNIikka

Walthery yhdistää piirrostyylissään jännittävästi traditionaalisen ranskalais-belgialaisen viivan ja oman polveilevan, kumimaisen, rohkeankin kynänjälkensä. Natachassa kohtaavat Peyo-koulun pulskat, pohjimmiltaan aina hyväntuuliset tyypit ja Waltheryn omat enemmänkin karikatyyreja kuin sarjakuvahahmoja muistuttavat luomukset. Myös Waltheryn tapa ryhmittää sarjojensa tapahtumat ja hänen kyvykkyytensä sivukokonaisuuden hallinnassa lisäävät Natachan viehätystä ja sarjan poikkeavuutta muihin vastaavan koulukunnan sarjakuviin nähden.

"Petits Miquets" on tavallaan sisäpiirihuumorin ja meta-sarjakuvan huipentuma, Waltheryhän on viljellyt hyvin rajoitetulle yleisölle, lähinnä työtovereilleen, suunnattuja piloja sarjoissaan usein aiemminkin (esimerkiksi käyttämällä

henkilöhahmojen malleina tuttaviaan): tarinassa rikkaan laivanvarustaja Katoukikaksen alakoulukäiset lapset kaappaavat lentokoneellisen Spirou-lehden arvostetumpia piirtäjiä ja pakottavat nämä piirtämään kokopitkiä seikkailuja ainoastaan nuoria Katoukikaksia varten. Piirtäjien joukossa esiintyy myös Walthery itse, huomattavasti Walteria muistuttava hapsuhiuksinen huti-lus, joka ei saa millään mieleensä ketä koneen sievä lentoemäntä muistuttaa.

"petits Miquets" on Natacha-sarjan sivuhuomautus, häriimmäisen rennosti ja hillittömästi käsitelty tarina, jonka huumori tuskin täysin avautuu kenellekään lukijalle.

"Instantanés pour Caltech", tuorein Natacha-albumi, on ensimmäinen jakso kaksiosaisesta E. Borgersin - taas - romaaniin perustuvasta tieteisseikkailusta ufojen ja robottien keskellä Los Angelesissa. Tarinan toinen osa, "Les Machines Incertaines", ilmestyy luultavasti tänä keväänä Spirossa ja muutaman kuukauden päästä myös albumina.

"Caltechin" piirrostyö jatkaa "Le Treizième Apotre'sta" alkanutta vähemmän rohkeaviiivaista linjaa. Natacha on kansikuvassakin enemmän kuin Natachan näköinen ja jakson sivutaitto noudattelee neljän rivin tasapaksuutta linjaa, vasta loppuvaiheen UFO-kontaktissa Walthery antaa kynänsä piirrellä vapaammin, taitto muuttuu rennommaksi ja tarina alkaa edetä enemmänkin kuvien kuin dialogin avulla. Mahdollisesti pitemmän romaanin siirtäminen sarjakuvamuotoon ei käy päinsä ilman tekstipainotteisuutta, tai se on ainakin hyvin vaivalloista.

Yhteenvetona voidaan erottaa Waltheryn Natacha-tuotannosta kolme tyylikautta:

- "Hotesse de l'Airin" mahdollinen alkukankeus ja Peyo -vai-kutteisuus
  - "Maharadjah'sta" "Double Voliin" kestävä rehevä ja puolirealistinen tyyli
  - "Le Treizième Apotre'sta" alkanut uudempi sovinnaisuus
- Waltheryn viivankäytöstä voidaan vetää linjoja muihin taiteilijoihin, lähimpinä tyyliin ehkä Deribin (Yakari, Buddy Longway) lännensarjojen paksu viiva ja myös taitto, ja mahdollisesti Frankin tuotanto, joka tosin liikkuu kokonaan toisenlaisissa ympäristöissä ja tapahtumissa, mutta muistuttaa silti pohjimmiltaan hieman Waltheryn pulmikasta ja mutkittavaa tyyliä.

Waltheryä voinee myös pitää eräänä yhdistävänä lenkinä perinteisen ja uuden sarjakuvan välillä. Spirossa sarjoista esimerkiksi Le Gallin "Valry Bonpainiin" tai Hilairen "Bidouille et Violette'en" voi päätyä Waltheryn ja edellä mainittujen Deribin ja Frankin kautta.

TOIMINTA

Natacha on oikeastaan aika lailla väkivaltainen sarjakuva, mutta ei

siten kuin "Starsky & Hutch" vaan siten kuin "Alaston satama". Väki-valta ei ole itsetarkoitukseksi eikä edes hauskaa, sen kuvaaminen lähenee melkoisesti eräänlaista inhorealismia - väki-valtaa ei kuvata ratkaisuna eikä se ole missään yhteydessä sarjan todelliseen tehoon.

Väki-valtaisen kuvauksen huipentuma on gangsteritarina "La Mémoire de Métal", siinä paljastuu Waltheryn taito luoda ahdistunutta tunnelmaa vain muutamalla kuvalla. Natachan jatkuva pako, joka huipentuu joissakin sivun päättävissä ruuduissa (sivulla 5 gangsterin kuvan heijastuminen lasipinnasta, sivulla 17 Natacha puristamassa haulikkoa itseensä vasten, sivulla 20 Petersenin avattua ulko-oven, sivulla 21 Natachan ja Petersenin paetessa pihalle ...) ja purkautuu sitten hurjiksi tappelunjakoiiksi vain jatkuakseen taas seuraavalla sivulla, on lähes käsinkosketeltavan painostava tapahtumajakso. Se kestää koko tarinan läpi ja tekee siitä kiinteimmän ja tavallaan vaikuttavimman Natacha-episodin.

Vastaavaa tehoa löytyy useista-kinjaksoista, parhaiten "Métalin" tasoa vastaa "Double Volin" huikea loppukohtaus, joka tosin jättää edellistä koomisemman vaikutelman Walterin epäonnistuneen suorituksen takia.

MAAILMANKUVA

1. Natacha ja seksi

Kaikista Spirossa sarjoista juuri Natachassa on eninäkemältä eniten pohjaa seksuaalisuuden ja siihen suhtautumisen tutkimiselle, mutta silti: päähenkilön seksikkyydestä huolimatta ei sarjassa koskaan suoranaisesti viitata seksuaalisuuteen millään lailla, joitain miesten - Walterin - heittämiä viitsinyritelmiä lukuunottamatta. Periaatteessa tämä tietenkin on luonnollista ja johtuu sarjan luonteesta, sehän on useimpien Spirossa sarjojen tapaan alunperin suunnattu varsin nuorelle lukijakunnalle. Käytännössä on mielenkiintoisempi, Waltheryn sarjassaan ratkaissut Natachan ulkonäön ja ympäröivän miesjoukon välisen suhteen siten, että

- Natachan ympärillä pyörii vain kahdenlaisia miehiä: hänen vanhoja ystäviään, joille ei tule mieleenkään ajatella häntä pelkkänä objektina ja kiireisessä virantoimituksessa painiskelevia sivuhahmoja, joilla ei ole moiseen aikaan (gansterit, poliisit)
- Natacha itse ei juuri välitä seksikkyydestään eikä ainakaan korosta sitä.

Jälkimmäinen piirre tiivistyy parhaiten "Le Treizième Apotre'n" junakohtauksessa sivulla 12, Walterin ollessa löhdössä ravintolavaunuun ja kiertäessä yöpuolesta Natachaa mukaansa (käännös Soile Kaukorannan):

Joitakin aistittavia yksittäisiä kohtauksia Walthéry on kuitenkin Natachaan sijoittanut: "Un Brin de Panique'n" sivulla 2 perusmiehekkään kapteeni Turbon esiintyminen, Natachan hänen jälkeensä heittänyt katseet ja Walterin ilmeinen tyrmistyneisyys, sarjakuvapiirtäjien letkeä suhtautuminen Natachan pelastusliiviesitykseen "Les Petits Miguetsin" sivuilla 27 ja 28, Thénian kuninkaan sisäköön ja Walterin kohtaaminen "Un Trone pour Natacha'n" sivuilla 12 ja 13, sekä tietysti monet yksittäiset kuvat Natachasta itsestään, jotka sinällään hipovat jo tyyli- puhdasta ja tyylikästä erotiikkaa.

Natachan lisäksi sarjassa esiintyy lukuisia naisia pienissä sivurooleissa, monet vain muutamman ruudun verran, kun taas merkittävimmissä osissa ei naisia ole juuri lainkaan. "La Mémoire de Métalin" Marty on tarinan kannalta lähes avainasemassa, mutta hän esiintyy vain muutamalla ensimmäisellä sivulla. "Le Treizième Apotre'n" pääkonna Tamara Fleury on niinkään tärkeä hahmo, mutta hänenkin esiintymisensä on supistettu kahteen lyhyeen kohtaukseen. Syitä tähän on vaikea arvailla, ehkä Walthéry ei yksinkertaisesti halua muita naisia Natachan rinnalle, tai ehkä hänen käsikirjoittajansa eivät halua. Hänen suhtautumisen naisiin on joka tapauksessa yhtä inhimillistä kuin miehiinkin, naishahmojen yleensä periranskalainen vartalo ei tee heistä stereotyyppisiä.

2. Natacha ja yhteiskunta

Natachan suhtautuminen yhteiskuntaan on suunnilleen yhtä peitet-

tyä kuin sen suhtautuminen seksiinkin - ja suunnilleen samoista syistä. Demokraattista järjestelmää, kapitalismia tai sosialismia ei mainita eikä niihin myöskään vihjailla. Sarja on ilman muuta nimenomaan keskiluokkainen, sosiaalistasia ylä- ja alaluokkia kuvataan joskus mutta ilman kannanottoja, suhtautuminen niihin on kutakuinkin dokumentoivaa. Virkavallalle naureskeillaan siellä täällä, mutta äärimmäisyys, diktatuuri, tuomitaan varauksetta. Avaintarinana tämän aiheen tarkastelussa on "Natacha et le Maharadjah", joskin myös "Double Volissa" terroristijoukko kirittäessä Natachan avulla dollareita maansa hallitukselta rahoitukseen vapautusliikkeensä toimintaa, ja "Instantané pour Caltechissa" on muutama pisteliäs herja Yhdysvaltojen virallisen mielipiteen ja F.B.I:n suhtautumisesta UFOihin ja niiden tutkijoihin.

"Maharadjah'n" juonikuvio on pelkistetysti seuraava: tarina alkaa ilmailukerholla, minne Kajastanin maharadja Mahmoud Zarrad saapuu pyytääkseen Natachan lennonopettajaa koulutamaan itselleen laskuvarjojääkäreitä. Zarradin veli, Tchandra Abkar, jolta hän on vailan anastanut, on näet piiloutunut kannattajineen vuoristoon niin vaikeapääsyiseen paikkaan, ettei Zarrad voi hyökätä sinne tavallisella jalkaväellä. Lennonopettaja kieltäytyy ja pienen konfliktin jälkeen, jonka selvittämisessä Natachallakin on osansa, Zarrad poistuu paikalta ja lähtee seuraavana päivänä kotiaan kohti sattumalta siinä koneessa, missä Natacha ja Walter hoitavat tehtäviään. Zarrad muistaa Natachan ilmailukerhosta ja päättää yrit-

tää hänen avullaan saada lennonopettajan taivutettua suunnitelmiinsa. Erinäisten sattumien ja laskelmoinnin jälkeen Zarrad pakottaa Natachan ja Walterin jäämään Kajastaniin ja vaatii näitä hankkimaan joukoilleen kouluttajain. He saavat miettimisaikaa, jonka he kuluttavat kuljeskelemalla kaupungissa, ja saavat siellä yhteyden Zarradin vastustajiin. Joidenkin kahinoiden jälkeen he pakenevat Zarradin käsistä ja lähtevät kohti vuoristoa löytääkseen siellä piileskelevän entisen hallitsijan. Zarrad ajaa heitä takaa, saa heidät kiinni, he pakenevat uudestaan ja löytävätkin lopulta Abkarin joukkoneen. Zarradin armeija seuraa heitä ja syntyy taistelu, jonka aikana Zarrad menettää henkensä ja Abkarin väki jää loukkoon sortuneeseen piilopaikkaansa. He löytävät lopulta salakäytävän, pääsevät takaisin maanpinnalle, Abkarista tulee jälleen maharadja ja kaikki päättyy onnellisesti.

"Maharadjah'n" tapahtumat on sijoitettu jonnekin Intian paikoille, sopivan kauas jotta eksotiikkaa riittäisi tarinaa värittämään ja jotta kertomus valtion sisäisestä hajoamisesta tuntuisi sadulta ja seikkailulta. Kuitenkin "Maharadjah'n" sisältämä kritiikki totalitääristä valtiota kohtaan on hyvin selkeää: Zarradin SS-joukot eli "Musta kaarti" kuvataan pelokasta väestöä terrorisoivaksi raakalaislaumaksi ja maharadja itse on pikeminkin höyrypäinen sadisti kuin valtionpäämies. Zarradin lähimmät miehet ovat niinkään irvokkaita pilakuvia: pelätty turvallisuuspäällikkö Thoushadhadha ja etenkin valkoinen asekauppias, jonka ammattikuntaa arvostellaan useammassakin aihetta sivuivissa

Bibliografia

Vuoteen 1982 mennessä ilmestyneet Natacha-albumit, järjestyksessä: ALBUMIN NIMI (piirtäjä(t) + skenaaristi), albumin mahdollisesti sisältämien useampien jaksojen nimet (piirtäjä(t) + skenaaristi), mahdollisen suomenkielisen laitoksen nimi (suomentaja) - suomenkielisen laitoksen julkaisukalenteri.

NATACHA, HOTESSE DE L'AIR (Walthéry + Gos), suom. Lentoemäntä (Juhani Härmä) - Ruutu 1/53-3/74

NATACHA ET LE MAHARADJAH (WALTHÉRY + GOS), SUOM. NATASA JA MAHARADJA (JUHANI HARMA) - RUUTU 36/74-43/74

LA MEMOIRE DE METAL (Walthéry + Borgers) ja Un Brin de Panique (Walthéry + Wasterlain), suom. Metallimuisti (Timo Reenpää) -

Ruutu 21/75-22/75 ja Paniikinpoikanen (Timo Reenpää) - Ruutu 27/75-28/75.

UN TRONE POUR NATACHA (Walthéry + Tillieux), suom. Nataša ja kuninkaallinen kosiija (Timo Reenpää) - Non Stop 7/76-9/76.

DOUBLE VOL (Walthéry + Mittei), L'Etoile du Berger (Walthéry + Gos) Un Tour de Passe-Passe (Walthéry + Lemasque) suom. Kaksoispeliä (Soile Kaukoranta) - Non Stop 17/77, Paimenen tähti (Heikki Kaukoranta) - Non Stop 26/77 ja Silmänkääntötappu (Soile Kaukoranta) - Non Stop 19/77

LE TREIZIEME APOTRE (Walthéry + Tillieux), suom. Kolmastoista apostoli (Soile Kaukoranta) - Non Stop 19/77.

L'HOTESSE ET MONNA LISA (Walthéry + Seron + Mittei) ja Natacha et les Petits Miquets (Walthéry + Mittei)

INSTANTANES POUR CALTECH (Walthéry + Jidéhem + Borgers)

LAHDEMATERIAALI

(François Walthéry'n esittelyä varten)

Zounds 2/73
Ran Tan Plan 30/74
Stripschnitt 63/74
KYT 2

Avusta kiitos Suomen Sarjakuvaseuralle.

Walthéry-bibliografia

PIPO ET CI (Pop + Mittei)

JACKY ET CELESTIN
Vous etes trop Bon
(Pop+Peyo+Derib+Visq)
Casse tete chinois
(Pop+Peyo+Derib)
Sur la piste du scorpion
(Pop+Gos)
Le chinois est rancunier
(Pop+Gos)

BENOIT BRISEFER (Benjamin)
Les douzes travaux de Benoit
Brisefer (Walthéry+Peyo+Delporte)
- suom. 12 urotyötä (Soile Kaukoranta), Bruno-eno (Soile Kaukoranta), Ruutu 11/74-22/74
Li cirque Bodoni
(Walthéry+Wasterlain+Peyo+Gos) - suom. Sirkus Bodoni (Soile Kaukoranta), Ruutu 32/74-43/74
Lady d'Olphine
(Walthéry+Wasterlain: Peyo+Delporte) - suom. Lady d'Olfinia (Soile Kaukoranta), Non Stop 18-22/76
muuta:

- apua Peyolle sarjoissa Schtroumfonie en Ut (Strumffonia in do) Johan et Pirlouit: Le sortilège de Maltrochu (Sysivuoren kirot)
- Gosin kanssa Spirou'hun lyhyet tarinat
Roland Labricole (sc. Gos)
Le petit François (sc. Gos+Walthéry)

Jacky et Celestiniä on Dupuis julkaissut Peches de Jeunesse -sarjassaan albumit "Vous etes trop bon" ja "Casse-tete chinois".

sarjoissa - Hergen "Särkynyt korva" tai Macherot'n "Klorofylli tulee apuun" - tuskin jäävät pelkiksi kuriositeeteiksi edes näin ohimennen käsiteltynä. Suoraan ei "Maharadjah'ssakaan" sanota mitään, mutta Spiroun yleiseen linjaan suhteutettuna tarina on silti sen verran poikkeava, että loppuratkaisuna on suora paluu satuun ja seikkailuun, vanha hyvä maharadja saadaan takaisin valtaan, kansa hurraa ja paha saa palkkansa. Mahdollisesti Walthéry tai tai käsikirjoittaja Gos katsoivat osoitelleensa tyypeillä ja tapahumilla jo tarpeeksi. Tarinaan olisi istunut myös "Tintti ja Picarot" -tyyppinen realistisempi finaali, mutta vain tarinaan, sillä Natachan profiili enemmän yksilö- kuin yhteiskuntakeskeisenä seikkailusarjana olisi sellaisesta kärsinyt.

LOPUKSI

Sarjakuvalla ja elokuvalla on tieteenlajeina erityisen paljon yhteistä. Natachalle tunnusomaisia piirteitä ovat "leikkaus" ja "kamera-ajot", sarja virtaa eteenpäin sen sijaan että se kulkisi hieman kömmähdellen ruudusta ruutuun dialogin tai juonenkulun saattamana. Natacha on ranskalais-belgialaisen tyylin tuote, koominen seikkailusarja, jolla ei ole paljoa yhteistä tämän tyyllisuunnan konservatiivisimman siiven kanssa. Walthéry'n työ edustaa alansa korkeinta tasoa, eikä hän pelkää ottaa riskejä sarjaansa luodessaan, mikä onkin ehkä kaikkein tärkeintä.

Tepeni Rytöhonks

Tämä kirjoitus on lyhennelmä alkuperäisestä tutkielmasta. Poisse ovat yksityiskohtaiset servicoinnit kustakin albumista. Tutkielma nähtävänä kokonaisuena Sarjakuvaseuran arkistossa.

La Mémoire de Métal

F. Walthéry '77